

Varnost in preprečevanje naravnih nesreč – pogled stroke

Marko Komac

Geološki zavod Slovenije
www.geo-zs.si

»Za boljše razvojne odločitve v Alpah«
14. oktober 2010, Bovec

CILJ₃ Teritorialno sodelovanje

- Pregled
 - Naravne nesreče
 - (Ne)varnost in tveganje
 - Proces upravljanja s tveganji ob nesrečah
 - V Sloveniji razviti segmenti procesa
 - Preventiva in monitoring
 - Zaključki

□ Naravne nesreče

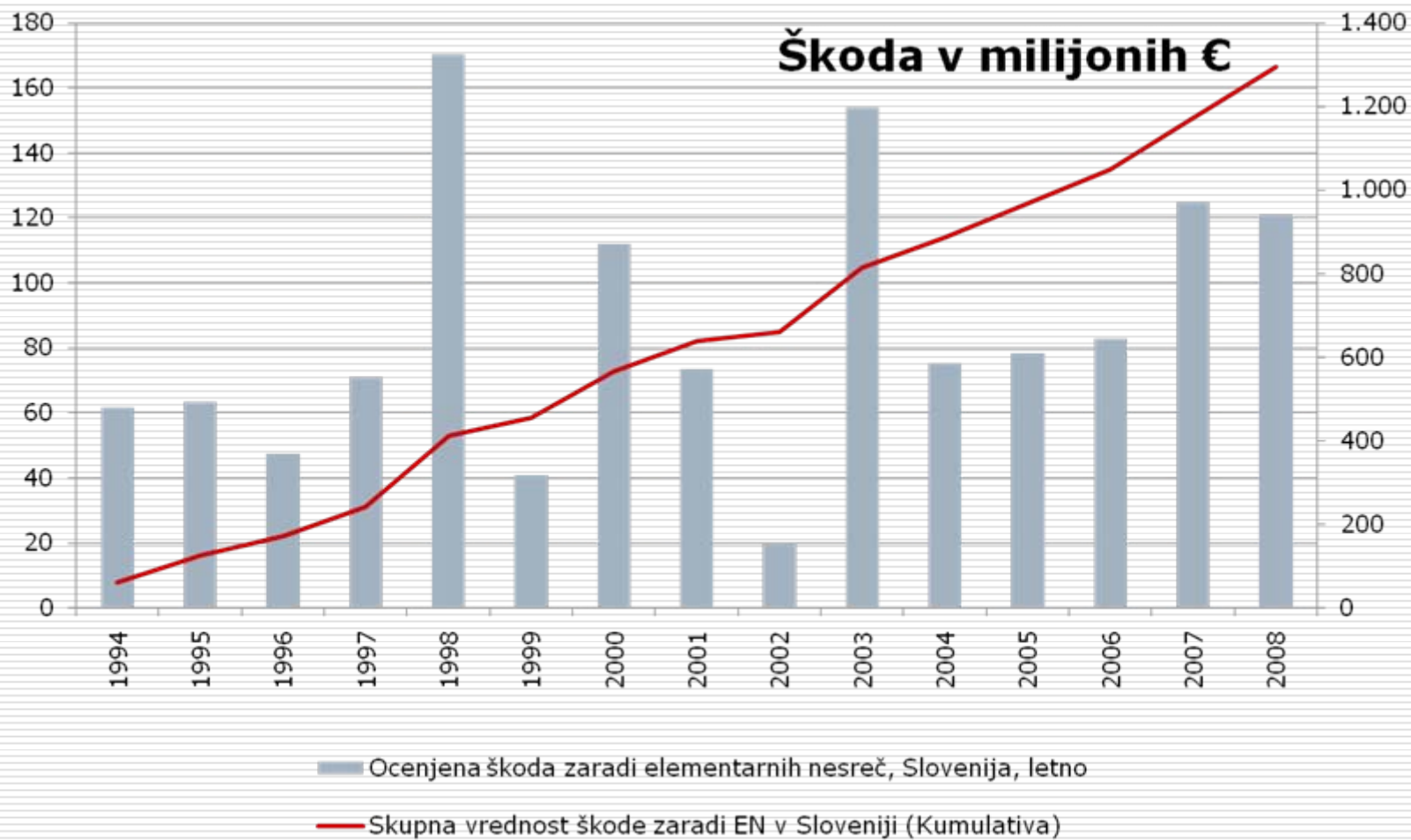
- Slovenija je zelo izpostavljena NN
- Geološko in geografsko pogojeno, + antropogene nev.
- Po SURSu 12 tipov nesreč + drugo
- Po URSZR 28 tipov nesreč + drugo

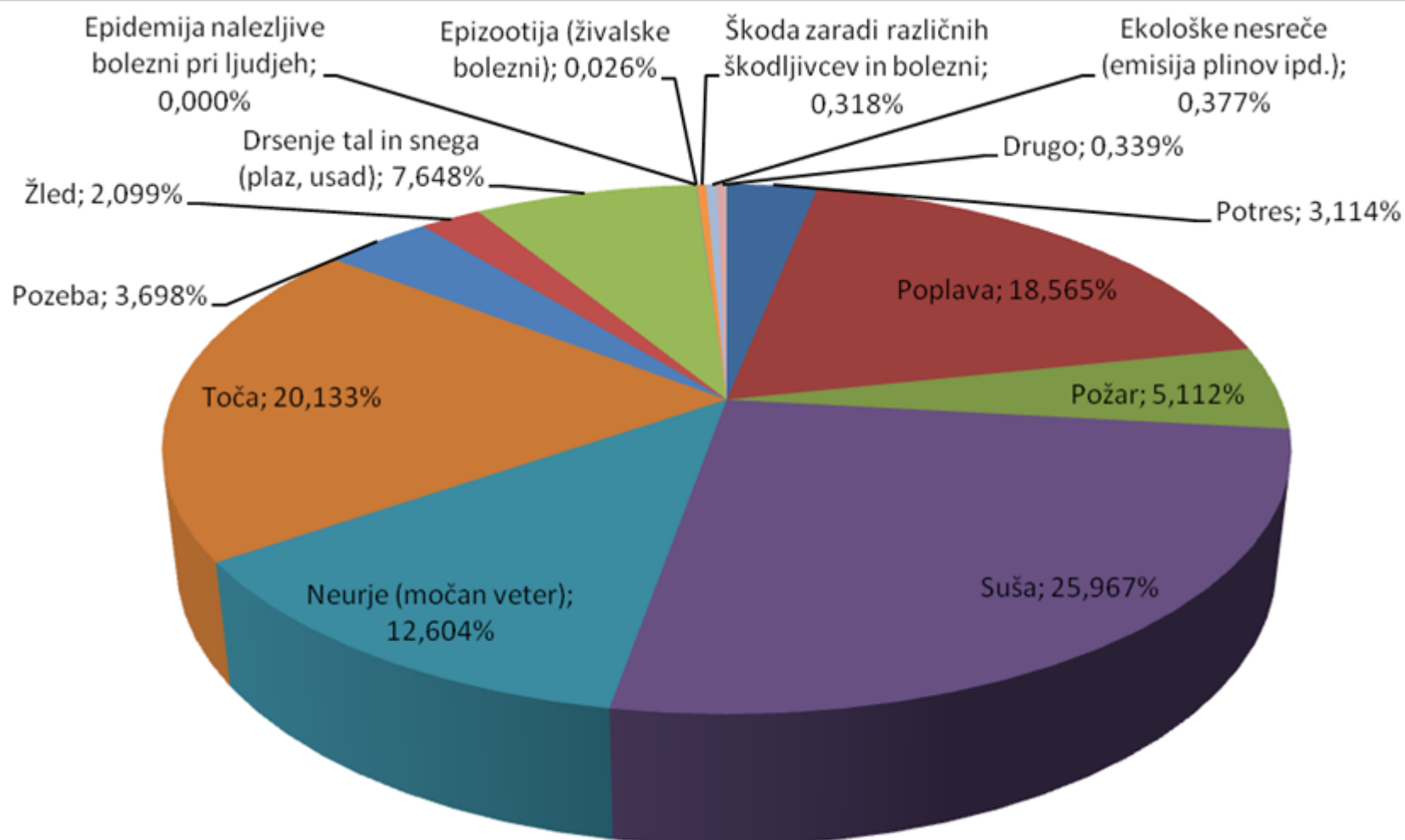
© Original Artist
Reproduction rights obtainable from
www.CartoonStock.com

"Be realistic! - how can lumps of rock zooming around in space affect our lives down here?"

□ Elementarne in naravne nesreče

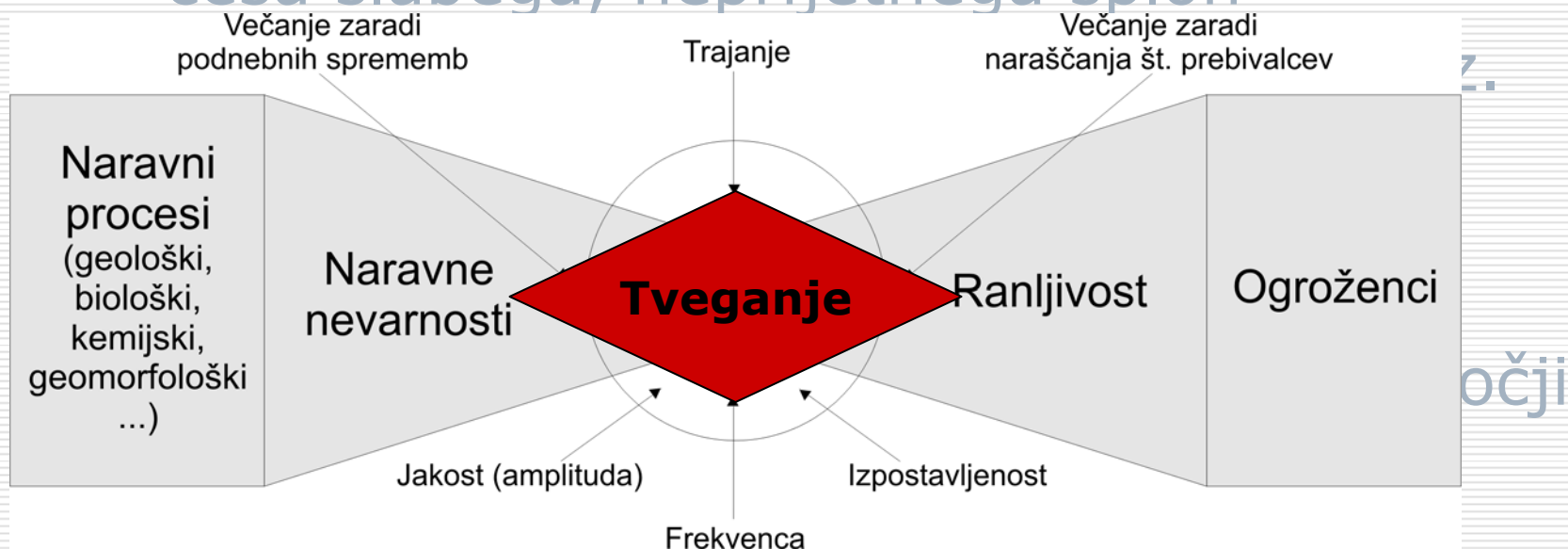
Delež škode zaradi NN (99 %)

□ (Ne)varnost

- Nevarnost = možnost nesreče, škode ali česa slabega, neprijetnega sploh
- Varnost = stanje, ko smo zavarovani oz. obvarovani pred nevarnostjo ali izgubo
- Tveganje = za dosego cilja (b)iti v nevarnost(i)
- Terminologija: neusklajenost med področji

□ (Ne)varnost

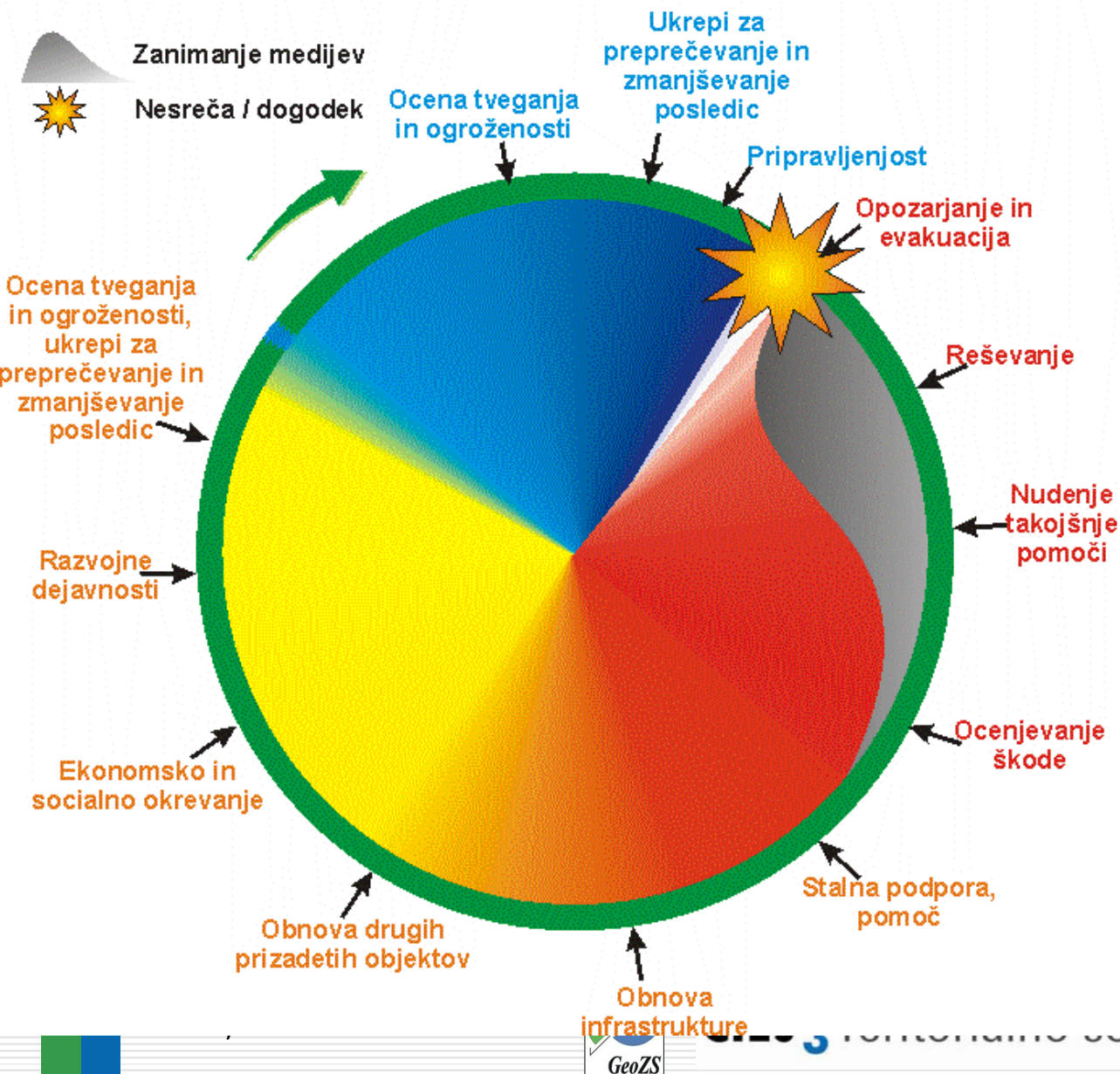
- Nevarnost = možnost nesreče, škode ali česa slabega, neprijetnega sploh

Varnost in preprečevanje naravnih nesreč

PROCES UPRAVLJANJA S TVEGANJI OB NESREČAH

3 faze procesa PUTN

PRED NESREČO

- Ocena tveganja in ogroženosti
- Ukrepi za preprečevanje in zmanjševanje posledic
- Pripravljenost

ODZIV NA NESREČO

- Opozarjanje in evakuacija
- Reševanje
- Nudjenje takojšnje pomoči
- Ocenjevanje škode

OBDOBJE PO NESREČI

- Stalna podpora, pomoč
- Obnova infrastrukture
- Obnova drugih prizadetih objektov
- Ekonomsko in socialno okrevanje
- Razvojne dejavnosti
- Ocena tveganja in ogroženosti, ukrepi za preprečevanje in zmanjševanje posledic

Pripravljenost

Načrtovanje ukrepanja v primeru nesreče. Vključuje pripravo zakonodaje, izobraževanje in zagotavljanje resursov.

Preprečevanje/zmanjševanje

Aktivnosti, ki preprečijo ali zmanjšajo možnost nesreče ali njenih posledic

Proces upravljanja s tveganji ob nesrečah

PRED NESREČO

- Ocena tveganja in ogroženosti (-)
- Ukrepi za preprečevanje in zmanjševanje posledic (-)
- Pripravljenost (o+)

OB NESREČI

- Opozarjanje in evakuacija (+)
- Reševanje (+)
- Nudenje takojšnje pomoči (+)
- Ocenjevanje škode (o+)

Proces upravljanja s tveganji ob nesrečah

PO NESREČI

- Stalna podpora, pomoč (-)
- Obnova infrastrukture (o)
- Obnova drugih prizadetih objektov (o)
- Ekonomsko in socialno okrevanje (o)
- Razvojne dejavnosti (o)
- Ocena tveganja in ogroženosti, ukrepi za preprečevanje in zmanjševanje posledic (-)

□ V Sloveniji razviti segmenti procesa in ocena stanja*

- OB NESREČI (ocena 9; delovanje CZ, gasilcev, SV...)
- PO NESREČI (ocena 5; državne in občinske ustanove, socialne ustanove, mediji, nevladne organizacije...)
- PRED NESREČO (ocena 2-3; ministrstva, raziskovalne institucije...)

*avtorjeva ocena je subjektivna in se lahko razlikuje od dejanskega stanja

□ Monitoring

- Monitoring – kvalitetni mreži za napoved vremenskih ujm in za opazovanje seizmične aktivnosti v Sloveniji

□ Preventiva in dolgoročni ukrepi

- omejeno poznavanje naravnih procesov in njihove dinamike (kljub temu izdelane zadovoljive strokovne osnove za potrebe PU na različnih nivojih – državni in občinski)
- vključenost trenutnega vedenja v zakonske akte slaba ali v neizvajanju. Možni vzroki:
 - Hitri družbeni tempo (prežveči in zavrzi) ne dopušča predolgega ohranjanja spominov na pretekle dogodke
 - Kratkoročna usmerjenost politike v volilna obdobja (4-letno razumevanje vesolja)
- izvajanje ukrepov površno ali za visoke stroške
- Šibek ali neučinkovit nadzor
- Strokovne podlage so živ sistem, ki ga je treba dopolnjevati in razvijati zaradi novih dognanj in sprememb v prostoru

□ Zaključki

- Trenutno kurativa v Sloveniji glavni pristop
- Preventiva v obliki boljšega razumevanja procesov in njihovo preprečevanje, določitve nevarn(ejš)ih območij in načina gradnje je dolgoročno veliko bolj ekonomična od kurative
- Meddisciplinarni pristop, ki obravnava več tveganj hkrati
- Prenos znanja v prakso in kontinuirano zbiranje podatkov
- centralno koordinirano upravljanje -> izločitev parcialnih interesov

- Nekaterim nevarnostim se ne moremo izogniti, zato...
- ... moramo bolje predvideti in minimizirati tiste, ki jih ne moremo preprečiti in se izogniti tistim, ki jih lahko preprečimo.

Hvala za pozornost.

www.geo-zs.si

marko.komac@geo-zs.si